

KAŽOKĀDAS PAGĀTNĒ

DZĪVNIĒKU LABTURĪBAS PROBLĒMAS ZVĒRAUDZĒTAVĀS

Ūdeles un lapsas ir galvenās sugas, ko audzē kažokādām. Tie ir aktīvi gaļēdāji, kas dabā pārvietojas plašā teritorijā. Šie dzīvnieki pēc dabas ir nepiemēroti turēšanai stieplu sprostos.

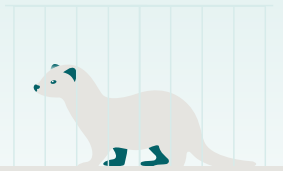
DZĪVNIĒKU VAJADZĪBAS KAŽOKZVĒRU AUDZĒTAVĀS NAV IESPĒJAMS APMIERINĀT:

- Audzējot kažokzvērus, parasti netiek atlasīti tie, kuri ir vieglāk pieradināmi un spējīgāki pielāgoties dzīvei nebrīvē.¹
- Ūdeles un lapsas ir ārkārtīgi zinātkāri, plēsīgi dzīvnieki, kas dabā klejo plašās teritorijās.
- Sprostu sistēma liedz dzīvniekiem iespēju paust sugai raksturīgo uzvedību.

DABĀ:

- Ūdeles ik dienu apstaigā plašas teritorijas no 1 līdz 3 km^{2,2}
- Tie ir savrupi dzīvnieki
- Tās daļēji dzīvo ūdenī. Peldēšana un niršana ir ļoti svarīgi aspekti ūdeņu dzīvesveidā³
- Stereotipiskā uzvedība, tāda kā kažoka košļāšana un staigāšana pa apli, dabiskos apstākļos nav novērota⁴

ZVĒRAUDZĒTAVĀS:

- Ūdeles visu dzīvi pavada stieplu sprostos, kuru standarta izmērs ir 90x30x45 cm
- Tās dzīvo ļoti tuvu citām ūdelēm un nespēj izvairīties no sociāla kontakta
- Tās nespēj skriet, peldēt vai medīt
- Peldēšanas vietas trūkums ūdelēm izraisa tādu pašu stresa līmeni kā pārtikas trūkums⁵

DABĀ:

- Lapsām ir daudzveidīga sociālā dzīve: tās veido pārus un dzīvo radniecīgās grupās⁶
- Tās rok migas, kas sazarojas daudzos tuneļos
- Sarkanā lapsa (kura apdzīvo 0,5 līdz 10 km² plašu teritoriju) dienā nostaigā 10 km un polārlapsa (kuras apdzīvotā platība ir 20-30 km²) vienas sezonas laikā migrē 100 km rādiusā⁷

ZVĒRAUDZĒTAVĀS:

- Lapsas sprostos tur pa vienai, tādējādi liedzot tām paust dabisko sociālo uzvedību
- Tām liegta iespēja skriet, rakt, rotaļāties un pētīt⁸
- Tās tur stieplu sprostos ar izmēru 0,8-1,2m^{2,9}

Sprostu sistēmas šaurība un monotonums izraisa smagas dzīvnieku labturības problēmas.

Stereotipiska uzvedība (atkārtotas kustības, tādas kā riņķošana un staigāšana turp un atpakaļ), kažoka košļāšana, sevis savainošana un kodienu ievainojumi rodas tādēļ, ka tiek ierobežota dzīvniekiem ļoti nepieciešamā pētīšanas un barības meklēšanas uzvedība. Tas ir ārkārtīgi zema dzīvnieku labturības līmeņa rādītājs.^{10,11,12}

Vēl dzīvniekiem kažokādu audzētavās novērojamas tādas fiziskas un uzvedības anomālijas kā likas kājas, nespēja vairoties, aptaukošanās un jaundzimušo nogalināšana.^{13,14,15}

KAŽOKĀDAS PAGĀTNĒ

Welfur™, kažokādu industrijas organizētā dzīvnieku labturības novērtēšanas programma, nenovērš nozīmīgās labturības problēmas, ko izraisa kažokzvēru ieslodzīšana sprostu sistēmās.

Welfur protokoli nerisina nedz mazos sprostus izmērus, nedz nehumānās aprūpes un nogalināšanas metodes.

SPROSTU SISTĒMA
KAŽOKZVĒRU
AUDZĒTAVĀS
GADU GAITĀ
SAGLABĀJUSIES
LIELĀ MĒRĀ
NEMAINĪGA.

2001

“Pašreizējās lopkopības sistēmas rada nopietnas problēmas visām kažokādām audzēto dzīvnieku sugām.”

Eiropas Komisijas Dzīvnieku veselības un labturības zinātniskā komiteja

2015

“Dzīvnieku labturības apstākļi kažokzvēru audzētavās pēdējo 15 gadu laikā uzlabojušies maz, par spīti nesamērīgi lielajiem pētījumiem un pārbaudēs izmantotajiem resursiem.”

Norvēģijas Veterinārārstu asociācija

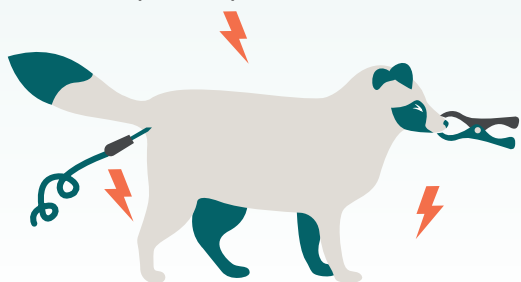
NEHUMĀNA NĀVE

Zinātniskos pārskatos par nehumānām atzītas parasti izmantotās nogalināšanas metodes, tādas kā nosmacēšana ar gāzi vai elektrošoks.

Ūdeles dabā lielu daļu laika pavada ūdenī, un tām attīstījusies spēja ilgi aizturēt elpu. Tādēļ tās ir izturīgas pret hipoksiju (zemu skābekļa līmeni), kas nozīmē, ka smacēšanas laikā tās pakļautas lielām un ilgām ciešanām.

Lapsas parasti nogalina ar elektrību, vienu vadu ievietojot mutē, bet otru - anālajā atverē. Šī metode dzīvniekam var izraisīt stipras sāpes un ciešanas.

1. European Commission (2001) The Welfare of Animals Kept for Fur Production. Report of the Scientific Committee on Animal Health and Animal Welfare. Adopted on 12-13 December 2001.
2. Nimon, A.J. & Broom, D.M. (1999) The welfare of farmed mink (*Mustela vison*) in relation to housing and management: a review. *Animal Welfare* 8: 205-228.
3. Poole, T.B & Dunstone, N. (1976): Underwater predatory behaviour of the American mink (*Mustela vison*). *Journal of Zoology*, 178:395-412.
4. Nimon & Broom.
5. Mason, Cooper & Clarebrough (2001) Frustrations in fur-farmed mink. *Nature* 410: 35-36.
6. European Commission (2001).
7. European Commission (2001).
8. Broom, DM. et al (1998): Report on the welfare of farmed mink and foxes in relation to housing and management. Cambridge University.
9. European Commission.
10. Hansen, SW. & Jeppesen L.L (2006) Temperament, stereotypes and anticipatory behaviour as measures of welfare in mink. *Applied Animal Behaviour Science* 99 (1-2), 172-182
11. Bildsoe, M., Heller, K.E., Jeppesen, L.L (1991) Effects of immobility stress and food restriction on stereotypes in low and high stereotyping female ranch mink. *Behavioural Processes* 25, 179-189
12. Vinke, C.M., Eenkhoorn, N.C., Netto, W.J., Fermont, P.C.J. and Spruijt, B.M. (2002) Stereotypic behaviour and tail biting in farmed mink (*Mustela vison*) in a new housing system. *Animal Welfare*, 11: 231-245.
13. Olofsson, L. and Lidfors, L. (2012) Abnormal behaviour in Swedish farm mink during winter, pp 426-432 in: P.F. Larsen et al. (eds.) Proceedings of the Xth International Scientific Congress in fur animal production. Wageningen Academic Publishers, Wageningen, Netherlands.
14. Koistinen, T., Huuki, H., Hovland, A.L., Mononen, J. and Ahola, L. (2012) Welfur – foxes: do feeding test, temperament test and a measure of stereotypic behaviour differentiate between farms? pp 448-454 in: P.F. Larsen et al. (eds.) Proceedings of the Xth International Scientific Congress in fur animal production. Wageningen Academic Publishers, Wageningen, Netherlands.
15. R. Kempe, N. Koskinen, J. Peura, M. Koivula & I. Strandén (2009): Body condition scoring method for the blue fox (*Alopex lagopus*), *Acta Agriculturae Scandinavica, Section A – Animal Science*, 59:2, 85-92
16. Pickett, H. & Harris, S. (2015). The case against fur factory farming. A scientific review of animal welfare standards and Welfur.
17. European Commission (2001).